

nieuwsbrief

KNNV 
vereniging voor veldbiologie

APRIL 2022

ivn natuur
educatie
Assen



1) Van de redactie

In memoriam

Piet Pieterse * 1942 - † 2022



Piet heeft in de periode van 1978 tot en met 2000 in totaal 13.534 eieren en 7.949 jongen van 15 soorten weidevogels geteld. Vanaf 1995 kwamen daar ook broedvogels bij. Veel broedvogels. Piet had op het hoogtepunt bijna 800 nestkastjes hangen op verschillende locaties in en rondom Assen. Hij ging er vier keer per jaar langs. Meestal in zijn eentje, soms met familie. Piet heeft in die jaren bijna 80.000 jonge exemplaren van 12 soorten uit zijn kastjes zien vliegen. De resultaten stuurde zijn vrouw Hennie trouw naar het SOVON. Dat zorgde ervoor dat hij jarenlang de persoon was met de meeste geregistreerde legsels in Nederland.

De nestkastjes maakte Piet zelf, vaak van sloophout. Hij heeft er zo'n 2500 gefabriceerd. Een deel daarvan leverde hij jaarlijks aan onze Werkgroep Nestkasten. Deze zijn nog steeds te bewonderen in het Asserbos.

Op 29 maart jongstleden overleed Piet Pieterse op 79-jarige leeftijd. Piet was al geruime tijd ziek. Het bestuur is hem dankbaar voor zijn ongelofelijke inzet voor weide- en broedvogels en het jarenlang leveren van de kastjes aan onze werkgroep.

We wensen Hennie, familie en vrienden veel sterkte toe.

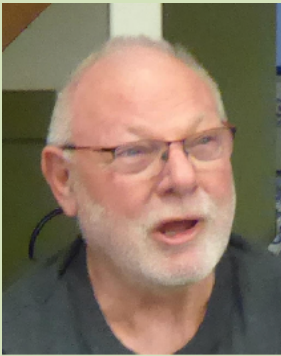
(zie voor een uitgebreid artikel over Piet onze Nieuwsbrief van oktober 2021)

Bestuur IVN & KNNV afdeling Assen

Bestuurlijke zaken

Afscheid Hans Kuiperij en Jaap van Roon

Op de ledenvergadering van 29 maart namen twee bestuursleden afscheid van het IVN bestuur. Hans Kuiperij na drie jaar en Jaap van Roon na 10 jaar. De nieuwe voorzitter Frank Huisman had namens het bestuur een tweetal mooie speeches opgesteld, waar de volgende woorden te horen waren:



Hans

Hans was algemeen bestuurslid en maakte daarnaast deel uit van het Opleidingsteam voor de Natuurgidsenopleiding Drenthe 2020-2021, waar hij de functie van penningmeester op zich nam. Hij bewaakte de financiën strak en bekeek steeds zorgvuldig of uitgaven wel pasten in het budget. Hans leverde ook een waardevolle bijdrage aan de tussentijdse voortgangsgesprekken met de deelnemers aan de opleiding. Door privéomstandigheden lukt het Hans helaas niet om zijn bestuurstaken voort te zetten.

We zijn Hans dankbaar voor zijn inzet en bijdrage aan onze vereniging en we hopen hem nog vaak te zien bij onze activiteiten of bijeenkomsten.



Jaap

Jaap is in het najaar van 2012 secretaris geworden van IVN afdeling Assen. Van het begin af aan had Jaap dit goed op orde. Hij is precies en weet waar het over gaat. Hij was vanaf 2012 betrokken bij de gesprekken die met de KNNV gevoerd werden over verregaande samenwerking. Jaap nam al snel de rol van voorzitter op zich voor de gezamenlijke vergaderingen. Vanaf 2016 ging Jaap tevens de activiteiten organiseren. Door zijn grote netwerk en prettige persoonlijkheid ging ook dit hem goed af.

Ook Jaap was lid van het Opleidingsteam voor de Natuurgidsenopleiding Drenthe 2020-2021. Toen de coördinator vrij snel na de start van de opleiding uitviel door ziekte, nam Jaap als vanzelfsprekend zijn taken over. Dankzij zijn volharding en grote inzet van tijd en energie is het gelukt om de opleiding vorig jaar af te ronden en 20 nieuwe gidsen af te leveren, zonder concessies te hebben gedaan aan de kwaliteit. Een grote prestatie!

Het mag duidelijk zijn dat Jaap een belangrijke, positieve stempel heeft gedrukt op onze vereniging. Tien jaar besturen op de geweldige wijze waarop hij dat gedaan heeft is een grote prestatie en het bestuur is hem daar dan ook zeer dankbaar voor.

Jaap, we hopen je bij onze vereniging nog vaak te zien!

Beiden hebben van het bestuur een fles wijn en een cadeaubon ontvangen.

Benoeming voorzitter, secretaris en algemeen bestuurslid



De ledenvergadering heeft op 29 maart ingestemd met de benoeming in het bestuur van de volgende personen:

Frank Huisman (voorzitter)

Frank is al lang lid van het IVN en was tot 2021 decennia lang lid van de Werkgroep Nestkasten. Hij schreef vorig jaar samen met anderen het IVN/ KNNV Groeiplan en sinds oktober 2021 is hij als bestuurslid verantwoordelijk voor het organiseren van de activiteiten. Ook beheert hij onze FaceBook- en Twitterpagina.

Sinds 29 maart is Frank de voorzitter van IVN afdeling Assen.

Daarnaast zal hij ook optreden als voorzitter van het gezamenlijk bestuursoverleg van het IVN-KNNV Assen. Frank is ook bezig om samen met Alex Knipping en Akkie van der Made een paddenstoelenwerkgroep op te richten.

Frank werkt overdag en is te bereiken via voorzitter@ivnassen.nl of ('s avonds of in het weekend) op zijn mobiele telefoon: 06-25167246

Herman Spoelstra (secretaris)

Herman heeft al heel wat "groene" jaren achter de rug. Zo heeft hij o.a. hoogstamfruitbomen leren snoeien, is hij lid van de Vogelwacht en nam hij deel aan natuurwerkdagen. Ook was Herman betrokken bij de vernieuwing van de N381 autoweg, waarvan een gedeelte door het bos van Donkerbroek loopt. Bij het IVN Assen heeft hij inmiddels aan een aantal activiteiten meegedaan (o.a. tuinvogel- en libellencursus) en maakt hij samen met Kris Schepp deel uit van de Werkgroep Nestkasten. Het Groeiplan sprak Herman aan. Hij wil graag helpen om IVN-KNNV Assen beter op de kaart te zetten en heeft zich daarom kandidaat gesteld voor het bestuur.

Herman werkt overdag en is te bereiken via secretaris@ivnassen.nl



Clara Boer (algemeen bestuurslid)

Clara houdt van buiten in de natuur bezig zijn, vooral met dieren. Ze is lid van zowel het IVN als de KNNV en is een aantal keren actief geweest in de vogelwerkgroep. Daarnaast is ze lid van bijkans alle groene organisaties en helpt en verzorgt ze oude en/of afgedankte dieren, de zogenaamde "kneusjes".

Clara wil zich de eerste tijd voornamelijk gaan inzetten voor het realiseren van de doelen uit het Groeiplan. Vanwege Clara's interesse in insecten wil ze bijvoorbeeld kijken of er voldoende belangstelling voor een Werkgroep is. Ook probeert ze Scharrelkids weer nieuw leven in te blazen.

Clara werkt overdag en is te bereiken via bestuuralgemeen@ivnassen.nl

(Foto van de drie bestuursleden met bosjes tulpen)

Geke Kooistra (penningmeester/ledenadministratie)

Geke zal (bij gebrek aan opvolging) de ledenadministratie en de financiële zaken blijven doen, maar niet meer altijd aanwezig zijn bij de bestuursvergaderingen. Hier hadden de aanwezige leden geen bezwaar tegen. Het bestuur is erg blij dat Geke nog even blijft. Ze geeft wel aan dat wanneer iemand deze functies (of één van deze twee) zou willen overnemen, hij of zij van harte welkom is! Men kan zich hiervoor melden bij Geke via ivn-assen@hotmail.com

2)Agenda

- zaterdag 30 april: Mieren leren herkennen in 1 dag!

Pauline Arends en Diliaan Welink organiseren op 30 april weer een cursusdag Mieren herkennen. Mieren kom je werkelijk overal tegen: meestal buiten, soms ook in huis. Ze spelen een belangrijke rol in de ecosystemen van onze tuinen, bossen en heides. Steeds meer mensen hebben belangstelling voor mieren. Maar hoe weet je welke soort(en) je te maken hebt?

In 1 dag leren wij je om in het veld de nesten van mieren te vinden, de soortgroepen te onderscheiden en de algemene soorten te herkennen. In de ochtend geven we een toelichting op het leven van de mieren en bekijken we enkele soorten onder de binoculair - dat vergemakkelijkt het herkennen in het veld. 's Middags gaan we buiten op zoek naar mieren nesten en leren we de mieren met behulp van een loupe op naam te brengen. Voor materialen (binoculairs, loupes, determinatiegidsen) en de inwendige mens wordt gezorgd.

Later in het jaar organiseren we een aantal avonden waarop mensen hun 'moeilijke gevallen' kunnen leren determineren m.b.v. de binoculair. Deelname hieraan is vrijblijvend.



Datum: 30 april

Locatie: Elp

Kosten: 10,- euro voor lunch en onderhoud materialen

Aantal deelnemers: maximaal 12 per keer (niet geschikt voor kinderen)

Opgave vóór 15 april via dwelink@gmail.com

foto Frank Huisman

- Tuinwerkdagen bij het DCA

Zaterdag	30 april
Woensdag	4 mei
Zaterdag	7 mei
Woensdag	18 mei
Zaterdag	21 mei
Woensdag	1 juni

We verzamelen om 10.00 uur in het restaurant van het DCA en werken in de tuin tot 12.00 uur. Koffie of thee is gratis met een plakje koek erbij. Opgeven kan via ivn-assen@hotmail.com.



- 20 april en 18 mei lezingen over de Wadden

Wij zijn Nivon afdeling Groningen-Assen (Nederlands Instituut voor

Volksontwikkeling en Natuurvriendenwerk)

en wij organiseren in samenwerking met de Waddenacademie

www.waddenacademie.nl

Op 18 mei een presentatie door Pier Vellinga "Bedreigingen en Kansen voor het Waddengebied in tijden van klimaatverandering en zeespiegelstijging"

Informatie verkrijgbaar bij

www.groningenassen.nivon.nl



- 24 mei: Is klimaatverandering zichtbaar in de Drentse natuur?

Ons klimaat verandert. Wat voor effect heeft dat op de natuur? En kunnen we die effecten ook in Drenthe zien in de bossen, op de heide of in de beekdalen? Op dinsdagavond 24 mei houdt Uko Vegter van Het Drentse Landschap voor ons een presentatie in het Duurzaamheidscentrum. Hij vertelt ook wat we kunnen doen om effecten van klimaatverandering te verminderen en illustreert dat met concrete voorbeelden van de beekdalen van de Reest en de Hunze.



Agenda:

Datum en tijdstip:

Locatie:

Klimaat effecten in Drenthe

dinsdag 24 mei 2022 om 19:30 uur

Duurzaamheidscentrum, Bosrand 2, 9401 SL Assen

Kosten:

Aanmelden:

gratis voor leden IVN-KNNV Assen en € 5,- voor niet-leden; betalen kan contant of via een Tikkie.

activiteiten@ivnassen.nl

- **17 tot en 26 juni: 7e week van de invasieve exoten.**
- **De IVN-ledenvergadering (met Begroting 2023)** staat gepland op dinsdag 8 november 2022 in het DCA).

3) Verslagen van afgelopen activiteiten

“BIJ-les” door Mathijs ter Bork op 12 april



Op 12 april gaf IVN-consulent Mathijs ter Bork aan vijftien belangstellenden “BIJ-les” in het Duurzaamheidscentrum in Assen. Mathijs vertelde dat er in Nederland 360 soorten wilde bijen voorkomen, maar dat meer dan de helft daarvan dreigt te verdwijnen. Wilde bijen staan dan ook op de nationale Rode Lijst. En terecht, want in Nederland zorgen insecten (waaronder bijen) voor de bestuiving van 80% van alle plantensoorten en 70% van onze voedselgewassen. Je kunt dus gerust stellen dat we zonder bijen veel levensmiddelen niet zouden aantreffen in de winkel.

Extra aandacht is daarom gewenst.

Met wilde bijen worden eigenlijk solitaire bijen bedoeld, waartoe ook hommels behoren. De sociale honingbij hoort dus niet bij. Wilde bijen zijn onder te verdelen in diverse groepen, zoals metselbijen, zandbijen en behangersbijen.

We kunnen de wilde bij helpen door te zorgen voor een bij-vriendelijke tuin, het plaatsen van bijenhôtels en te zorgen voor inheemse, bij-vriendelijke planten. Iedereen kreeg een zakje met een inheems bloemenmengsel mee en een zoekkaart waarop de meest voorkomende wilde bijen staan afgebeeld.

Pluimvoetbij



Grijze zandbij

Handig voor de Nationale Bijentelling op 23 en 24 april:
<https://www.nationalebijentelling.nl/>
 Meer informatie over bijen is te vinden op: <https://natuuracademieonline.ivn.nl/resources/dieren-insecten/wildebijen/waarom-iets-BIJ-leren/>

Foto's: Frank Huisman

Peelo in het Groen Maart. door Johan Scheeres

Na lang wachten was het dan eindelijk zover de temperaturen boven de 10 graden zo rond 12 maart en bij temperaturen boven de 10 graden gaat alles weer leven na een winterperiode. Reptielen en amfibieën gaan weer de zon opzoeken en worden steeds beweeglijker om zich voor te bereiden voor het voortplanting seizoen.



de Bruine kikker

De vlinders komen ook weer uit hun winterverblijf, zelf heb ik al veel citroenvlinders, gehakelde aurelia, kleine vos en dagpauwoog gezien in Peelo dit zijn wel de vlinders die ergens vorst vrij overwinteren. De planten blijven nog een beetje achter maar halen straks weer veel in.

Zo rond 23 maart met temperaturen van 18 graden wordt

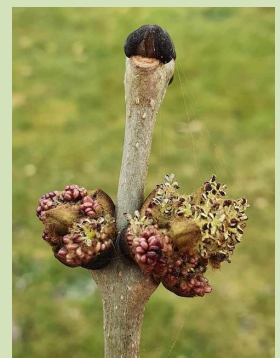
alles wakker uit de winterslaap van deze temperaturen.

Al lopend langs de vijver bij de geluidswal trof ik een bijzonder dier aan wat je niet al te vaak ziet in de bebouwde kom een bloedzuiger, deze kroop over de oever van de sloot en kon hem dus gemakkelijk pakken, als je hem op je hand houdt zuigt hij zich vast. Als een bloedzuiger zich goed strekte was hij wel 10 cm. In de vijver zaten ook veel grote posthoornslakken deze waren al aan het eieren leggen. De kleine watersalamander man was ook opzoek naar een vrouwtje. En duizenden juveniele visje zaten achter de watervlooien aan. De reigers hoefden alleen een goed stekkie te zoeken voor een maaltje vis en kikkers.

De eerste meidoorn struiken staan al in blad de gewone vlier zit ook al goed in blad en de meeste bomen hebben hun eerst blad knoppen op springen staan.

De Canadese populier en de Ratelpopulier bloeien nog volop, diverse Prunus soorten bloeien. De Gladde iep die in Januari bloeide heeft nu al vruchten. De Berken en Es, Zoete kers volgen later in de maand.

Heester van oudsher bloeien zoals de Rode ribes en het bloeiend hout. In de tuinen tegenwoordige zie je steeds meer cultuurvariëteiten van Prunus, Salix, Camillia, Stermagnolia. Later in de maand volgden ook de Brem en Krentenboompje.



de Es

Wilde planten gaan met deze hoge temperaturen ook hard in de groei en bloei op 22 maart trof ik al Zandraket aan wel op een warme zuidhelling maar toch nog heel vroeg voor de tijd van het jaar. Bosanemoon, Gevlekt longkruid, Vinger helmbloem, Klimopereprijs moet nu wel snel zijn om nog wat zon op te vangen. Deze planten staan meestal in de beplanting of onder bomen.

De Grassen gaan snel vooral de Gewone veldbies staat weer massaal te bloeien in de schrale zanderige gras stroken, met daar in ook Zandraket en Gewone reigersbek. De rijkere gras stroken komen veel Paardenbloemen, Madeliefje, Hondsdraf, Scherpe boterbloem voor.

Het Laatste weekend van maart waren de temperaturen wel erg zomers alle levende wezens zijn van de hoge temperaturen van slag en de vele zone schijn brengt vele planten al tot bloei ook in Peelo. Ik zag ook nog Pinksterbloem, Heermoes, Gewone Dotterbloem, Bont gele dovenetel.

In alle vijvers en sloten zijn alle amfibieën actief, waterkevers en alle andere waterdieren worden actief. De waterplant beginnen goed zichtbaar te worden.



de Bosanemoon

Insecten waren er al in vele soorten zoals de hommels en bijen, mieren, groene schildwants, zijn er ook weer volop met voor mij wel het hoogtepunt op zaterdag 16 maart een Boomblauwtje een blauw vlindertje wat vaak hoog in de struiken vliegt. Ondanks de (te) hoge temperaturen voor de tijd van het jaar getijde zijn er ook nog paddenstoelen te zijn zoals de zilverenboom kussen.

De laatste dag van de maand was weer heel anders met sneeuw regen en zeer lage temperaturen en de vooruit zichten in april zijn lage temperaturen overdag en vorst in de nachten.

Blijf veel wandelen en rondkijken om al dat moois te zien.

Verslag tuinwerkdagen

Deze maand zijn we weer gestart met het onderhoud van de DCA-tuin. We zijn begonnen met een korte inventarisatie om te zien of er en hoever de plantjes hun kopje boven de grond uitsteken. Er stonden nog veel uitgebloeide stengels, maar daartussen kwamen toch al heel veel plantjes op. Zenegroen, Zuring, Duizendknoop, bloeiend Speenkruid, Hemelsleutel, bloeiende Bosanemoontjes, Margriet, Zilverschoon en verschillen soorten grassen en biezen, enzovoort.



Deze maand hebben we 2 x in de tuin gewerkt met een 4-tal leden. Zij hebben de mouwen opgestroopt en de tuin grotendeels ontdaan van de uitgebloeide en dode stengels en pollen kweekgras. Met name de rotstuijn vraagt nogal wat aandacht. Deze is aangelegd zonder worteldoek, wat het verwijderen van onkruid moeilijk maakt. We denken erover om alsnog worteldoek onder de stenen te leggen, maar dit heeft vooralsnog geen prioriteit. De aandacht gaat eerst uit naar het vlakkere gedeelte van

de tuin om deze weer bloemrijk te maken. Er zijn weer enkele soorten toegevoegd: de Italiaanse en de Gevlekte Aronskelk en de Muurleeuwenbek deze laatste is op het muurtje geplant. Maar weer hopen dat ze aanslaan. Heb je nog inheemse planten over in je tuin en weet je niet wat er mee te doen, kom ze brengen op een van onze tuinwerkdagen er is nog ruimte genoeg.



En wil je meehelpen in de tuin, we kunnen nog wel wat handen gebruiken. Zie voor onze aanwezigheid en werkdagen de agenda die elders in deze Nieuwsbrief staat. Komende maand zijn we regelmatig op de woensdag en op de zaterdag aan het werk. We verzamelen om 10.00 uur in het restaurant van het DCA en werken dan tot 12.00 uur. Koffie of thee is gratis met een plakje koek erbij. Ik vind het fijn als je laat weten als je komt helpen en/of plantjes komt brengen. Laat dit even weten via de mail ivn-assen@hotmail.com.

Geke Kooistra

Kort verslag van de IVN-Jaarvergadering op 29 maart 2022. **door Jaap van Roon**

Een uitgebreider verslag van de Jaarvergadering-2022 komt binnenkort voor de leden beschikbaar; hier worden slechts kort enkele punten besproken.

Het Bestuurlijk Jaarverslag-2022 is goedgekeurd. Daarin wordt aangegeven dat er vanwege Corona minder publieksactiviteiten waren, maar dat de meeste werkgroepen hun werkzaamheden gelukkig wel konden doorzetten.

Het Financieel Jaarverslag-2022 wordt goedgekeurd en de penningmeester décharge verleend. Wel wordt door de kascommissie (ondersteund door enkele leden) aangegeven, dat het saldo van de verenigingskas erg hoog is. Gekeken zal worden hoe we het komende jaar dit saldo kunnen inzetten voor natuur-educatieve doelen voor zowel leden als voor bijvoorbeeld het werven nieuwe leden.

De Bestuurssamenstelling is gewijzigd. Zowel Hans Kuiperij als Jaap van Roon zijn afgetreden. Geke Kooistra wil als penningmeester nog twee jaar aanblijven en daarmee gaat de vergadering akkoord. Als nieuwe leden worden verwelkomd Clara Boer en Herman Spoelstra, die tevens als secretaris wordt benoemd. De voorzittershamer komt in handen van Frank Huisman.

Het Beleidsplan of groeiplan wordt actief uitgevoerd. Zo zijn er diverse werkgroepen opgericht of geactiveerd (natuurfotografie, insecten en paddenstoelen) c.q. De leden wordt om inbreng gevraagd.

De Activiteiten zijn vanaf medio 2022 weer opgestart en diverse lezingen zijn gepland en uitgevoerd. Gedacht wordt aan een bus-excursiereis (voor leden) in augustus.

Vleermuizenavond 20 april 2022

Meer dan twintig leden en niet-leden van IVN-KNNV Assen waren aanwezig bij de vleermuizenavond, die we in samenwerking met de Vleermuiswerkgroep Drenthe hadden georganiseerd, in en om het Duurzaamheidscentrum.

Reinier Meijer verzorgde, met hulp van Ron Hanisch, vóór de pauze een inleiding in de wereld van deze beschermde zoogdieren. Hierin legde hij onder meer uit welke soorten er in Drenthe voorkomen, waar ze

overnachten, wat ze eten en de bijzondere wijze waarop ze dit bemachtigen.

Na de pauze was het al schemerig en gingen we met de batdetectors het Asserbos in. Hierbij assisteerde ook Anne Elgersma. We hoorden en zagen diverse soorten vleermuizen, zoals de rosse vleermuis, de watervleermuis, de laatvlieger en de dwergvleermuis. Een hele mooie, en voor de meesten ook een nieuwe ervaring.

Als je er niet bij kon zijn, kun je de presentatie (zonder geluid en commentaar) downloaden en bekijken. Gebruik hiervoor deze link: <https://vecoro.nl/index.php/artikelen-rapporten/presentaties> en klik daarna op [Vleermuizen Asserbos](#) voor IVN-KNNV 2022.

Meer informatie over vleermuizen is te vinden op de volgende sites:

www.zoogdiervereniging.nl

www.vleermuis.net

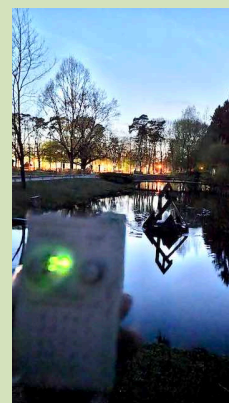
www.vecoro.nl



Als je een verzwakte vleermuis in je tuin vindt, hang hem dan op minimaal twee meter hoogte weg in een boom of onder een dakgoot zodat hij eerst bij kan komen.
(foto Frank Huisman)

Sommige vleermuizen gebruiken hun sonar op een specifieke frequentie. de meeste ergens tussen de 17000 en 47000 Hertz. De batdetectors konden hierop afgestemd worden; soms hoorde je verschillende vleermuizen tegelijk.

(foto Frank Huisman)



De Laatvlieger is de grootste vleermuis die in Drenthe voorkomt. Ze wegen tussen de 15 en 35 gram. De vleugels kunnen een spanwijdte hebben van 38 cm. Vleermuizen zoals de Laatvlieger vangen en eten wel een paar duizend insecten per nacht!

(foto Vleermuiswerkgroep Drenthe)

4)en verder

Videoverslagen

Heleen Medema Onlangs was ik vroeg in de nevelige morgen in de vogelkijkhut Diependal. Een grote groep Slobeenden zwom daar rond. Plots begonnen er een paar te baltsen: man en vrouw draaien rondjes om elkaar heen. Heb er een kort filmpje van gemaakt. Voor onze leden op YouTube te zien met de volgende link: [Baltsende Slobeenden - YouTube](#)

Hero Moorlag Vrijdagmiddag, 8 april, Steenbergerpark. Een eekhoorn komt vanaf de P bij de Beestenbult via de bomen naar het eiland in het oude kanaal. Dat gaat zo snel, dat het letterlijk niet is te filmen. Zoekt op het eiland een dode tak en gaat die villen. Met de bek voor nestmateriaal gaat hij terug in het park. Hier is de video: <https://youtu.be/ORQjUtN5XPg>

Natuurfotografie werkgroep aan de slag op landgoed Valkenstijn



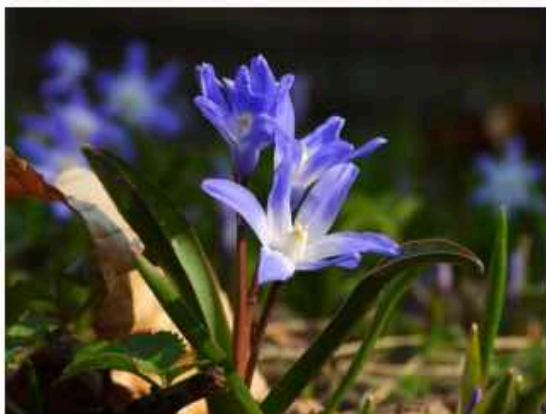
Zondag 20 maart was uitgekozen om met de natuurfotografie werkgroep op pad te gaan. Onder leiding van Henk Blouw hebben we op landgoed



Holwortel (foto Titia Cornett)



Valkenstijn, genoten van het bekijken en fotograferen van stinzenplanten. Het weer was wel schraal door de koude noordoosten wind, maar dat nam niet weg dat de bloemenweelde fantastisch was. We verzamelden op de parkeerplaats in het Amelterbos. Nadat iedereen welkom was geheten door Frank, vertelde Henk over de geschiedenis van het landgoed en gingen we op weg om te gaan fotograferen (foto's Ton van de Vis).



Sneeuwroem (foto Hettie Wiekema- Klein Entink)

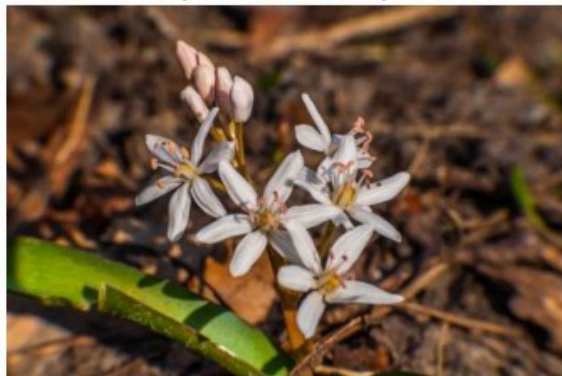
Er bloeien bij het begin van de lente krokussen, sneeuwklokjes, sterhyacinten, bosanemoon, narcissen en speenkruid. De samenkomst van de fotowerkgroep has als doel om mooie foto's te maken, maar ook om van elkaar te leren en de fijne kneepjes van de fotografie te ontdekken.



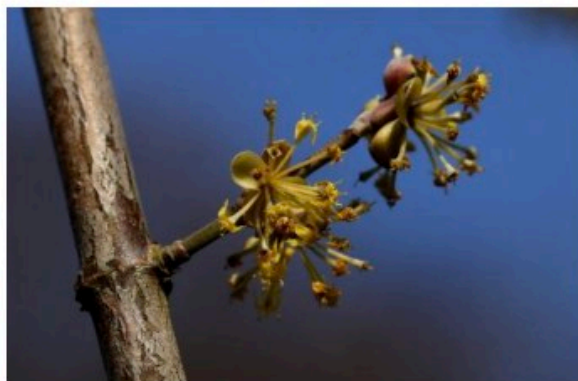
Muskuskruid (foto Henk Bouw)



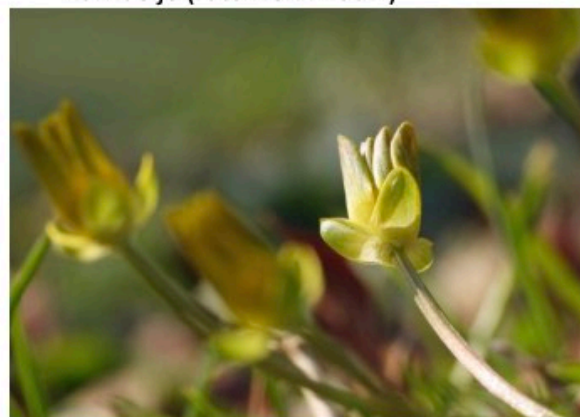
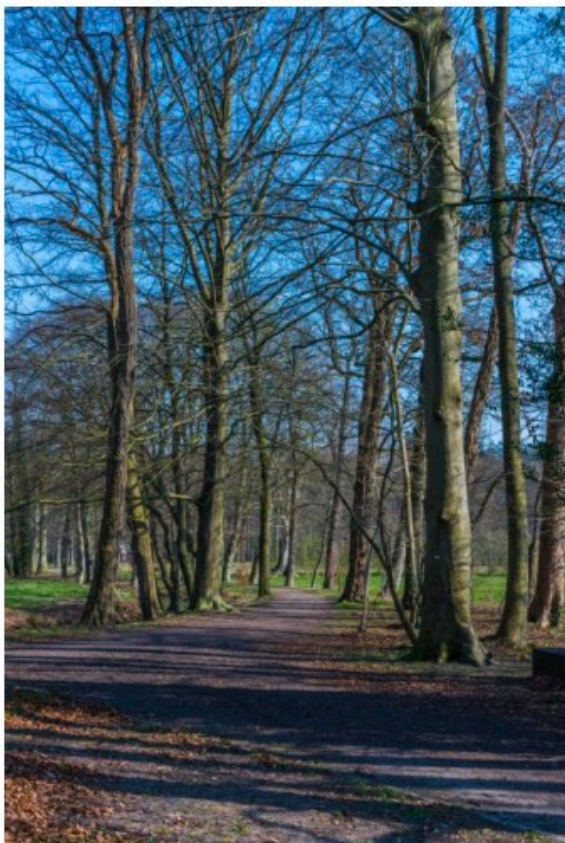
Bosanemoon (foto Marian Blom)



Sterhyacint (foto Frank Pardoel)



Kornoelje (foto Henk Bouw)



Speenkruid (foto Heleen Medema)

De volgende activiteit van de natuurfotografie werkgroep zal gaan naar De Burgvallen in mei (nadere informatie volgt).

Frank Pardoel

Oproep

HOERA VOOR DE LENTE

De eerste 10 dagen van april waren grijs, druilerig en vaak heel nat maar daarna brak de zon door! En we genieten nu al een week van heel veel zon, al is de wind koud en schraal.

Knoppen zwellen, blaadjes ontplooiën zich, al het groen schiet de grond uit. Ook op de Noorder Begraafplaats aan de Kerkhoflaan in Assen. Talrijke vrijwilligers hebben de vele afgewaaid grote en kleine takken verzameld bij het hek zodat de gemeente die kon afvoeren.

Veel graven worden ontsierd door te welige begroeiing die soms stenen loswrikt of doet breken. Een groep vrijwilligers houdt zich bezig met het onderhoud van graven, vaak op zaterdagochtend, maar ook wel door de week. Door verhuizingen en gezondheidsproblemen is de groep die de naam kreeg Groenjuifers en Ridders aardig uitgeund.

Wie komt ons helpen?

Kom eens op zaterdagochtend een kijkje nemen en om 10.30 uur een kop koffie of thee meedrinken; dan maak je meteen kennis met de werkers die zich wijden aan het beletteren, het bijwerken van kapotte hekken en verven ervan, metselen van steunmuurtjes onder zerken, verzorgen van struiken. Je kunt ook een rondleiding meemaken; die worden nu weer gegeven om 11 en 13 uur op zaterdag.

Aly Tap kan je alle informatie geven over ons werken en is te bereiken via 0592-413169, per e-mail: alypanjer@gmail.com. Zo ook Lukas Kwant, 0592-353842, ldkwant@gmail.com.

Mis je door b.v. verhuizing je tuin, woon je nu in een bovenwoning? Wijd je dan aan dit prachtige stukje natuur in het centrum van een levendige stad!



Waterkevers.

door Johan Scheeres

Deze info gaat over Gewone geelgerande waterroofkever.

Alleen over de naam is in Nederland veel te doen en de betreffende kever heeft ook vele andere namen zoals, Gewone geelrand, Gerande watertor, Geelgerande waterroofkever.

De Latijnse naam is in ieder geval *Dytiscus marginalis* Linnaeus. De naam *Dytiscus* staat voor duiker in het Latijnse en *marginalis* betekend rand wat verwijst naar de gele randen van de dekschilden.

De gewone geelrand is een waterkever die het gehele jaar in het water leeft. Hij komt in vele wateren voor van stilstaande tot stromende beekjes grotere wateren met veel vis worden doorgaans vermeden. Hij komt in geheel Nederland algemeen voor. De kever kan goed vliegen en op land lopen, als het hem niet aanstaat of het voedsel raakt op vliegt of loopt hij naar een ander water.

Het is bijna een van de grootste waterkevers van Nederland. De kever kan 3,5 centimeter lang worden. De kleur is zwart/bruin/groen met gele banden op de randen van zijn schild en tussen kop en schild en snuit. Het schild van de kever geslachten is van het mannetje anders dan van het vrouwtje.

De mannetjes hebben een glad dekschild de vrouwtjes hebben een schild met groeven.

De voorpoten zijn voor beide geslachten ook anders de mannetjes hebben een soort zuignap om zich goed vast te houden tijdens het paren. De vrouwtjes hebben geen zuignapjes.

De paring gebeurt in het najaar en pas in het voorjaar worden de eieren gelegd. De eieren worden aan stengels van grove waterplanten vastgezet. De larven komen na enkele weken uit en zwemmen rond tussen de dichte waterplanten en voeden zich met allerlei waterdieren zoals kikkervisjes, muggenlarven, jonge visjes. De larven vervellen enkele malen in het najaar gaan ze in de grond om daar van gedaante te wisselen en komen in het volgende voorjaar uit de grond als kever.

De gewone geelrand is geen vegetariër hij eet insecten, vis, kikkervissen, kan in een vijver een ware slachting aanrichten aan de kleine nieuw gekochte goudvissen.

De ademhaling is wel bijzonder. De kever heeft een soort ademhalingsstelsel ze hebben een permanente zuurstofvoorraad in de vorm van een luchtbel onder de vleugels. Als de kever lucht

haalt doet hij dat met zijn achterlijf, deze steekt hij boven water uit de dekschilden worden iets opgetild en oude lucht verdwijnt en nieuwe lucht wordt weer opgeslagen onder de dekschilden. De gewone geelrand is een snelle zwemmer en is niet gemakkelijk te vangen, als hij toch gevangen is wordt het niet raadzaam om hem vast te pakken ze kunnen bijten met hun dolkachtige kaken. Waterkevers zijn er in vele soorten en maten de gewone geelrand kan gemakkelijk op naam gebracht worden als men op wat details let.

De Spinnende watertor is groter en geheel zwart en eet alleen plantaardig materiaal.

De Tuimelaar net zo groot, is meer groenig van kleur en heeft geen gele strepen tussen kop en snuit.

De ander gelijkende soorten komen vaak in natuur gebieden voor met zuurwater.

Bij het op naam brengen van waterkevers moet men goed naar de bovenkant kijken zoals kop tekening, vorm schild, strepen randen schild, ogen, en altijd de onderzijde tekening, aanhechting achter poten. Kleuren van de kevers kunnen heel verschillend zijn door water

De bij gevoegde foto's laten vele soorten kevers zien die je met een schepnet in vele sloten, poelen of vennen kunt vangen.



De Grootste kever is de < **Grote spinnende watertor**.

De **Gewone geelgerand** > en de Tuimelaar zijn kleiner zijn beide even groot maar kleiner dan de Grote spinnende watertor.



De Gestreepte waterroofkever en de < **Gestreepte haarwaterroofkever** zijn de helft kleiner dan de Gewone geelgerande.

De **Modderkever** > en de Platte waterwants zijn weer de helft kleiner. De eironde watertor is het aller kleinst, enkele millimeters.



De < **Gestreepte waterroofkever**, als je die vangt moet men hem vooral melden via een waarneem site. De soort is Europees en in Nederland zwaar beschermd en moet dus ook weer direct in hetzelfde water worden vrijgelaten.



Nieuwsbrief

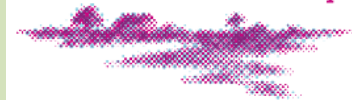
april 2022

Verslag Ledenavond 29 maart 2022

De Vereniging Vrienden van het Asserbos kon na lange tijd op 29 maart eindelijk weer eens bij elkaar komen. Met zo'n 40 deelnemers was de ledenavond goed bezocht en we hadden met elkaar een interessante en leerzame bijeenkomst.

Uko Vegter van Het Drentse Landschap (HDL) gaf een overzicht over de ontwikkelingen in het beheer van het Asserbos en nam ons mee door verleden, heden en toekomst, in de daarop volgende discussies bijgestaan door zijn collega's Bertil Zoer en Jantinus Dokter.

Het Drentse Landschap



HDL is sinds 2019 betrokken bij het beheer van het Asserbos en andere natuur binnen de gemeente Assen, en heeft als rol o.a. de gemeente te adviseren, de bestaande beheerplannen en visies door te nemen, jaarwerkplannen op te stellen en voorlichting te geven.

Daarnaast werken ze samen met de gemeente bij het praktisch uitvoeren van het bosbeheer. Een uitdagende klus, want HDL werd geconfronteerd met nogal wat achterstallig onderhoud en verder zijn

er de ongunstige milieu- en klimaatomstandigheden, zoals perioden met extreme droogte en extreme regenval.

De letterzetter die in de naaldbomen huist is ook een gevolg van de klimaatverandering. De neerslag van grote hoeveelheden stikstof met gevolgen voor de vegetatie, zoals overal in het land.

Daar komt bij dat het lastig balanceren is tussen wat goed is voor de natuur- en cultuurwaarden van het bos, en wat er nodig is voor een veilig en comfortabel gebruik door de vele bezoekers. De betrokkenheid van HDL bij het Asserbos loopt door tot 2023 en verlenging wordt



daarna bekeken.

De inzet voor het komende jaren is een natuurlijker bosbeheer, waarbij ook verder zal worden samengewerkt met een groep vrijwilligers.

Er is voor gekozen in één keer een grootschalige ingreep te doen door het uitdunnen van grote stukken bos, die waren aangetast door de letterzetter, en de geveldde bomen, vooral naalddhout, te vervangen door een gevarieerdere en aanplant van loofbomen, die meer inheems zijn.

Iedere bezoeker van het bos heeft kunnen zien dat dat op bepaalde plekken heeft geleid tot een grote kaalslag, die door velen wordt ervaren als erg lelijk en rommelig, ook omdat er een deel van het gekapte hout met opzet in het bos is achtergelaten.

Al met al is er toch behoorlijk veel hout afgevoerd, terwijl het uit ecologisch oogpunt heel belangrijk is dat er voldoende dood hout achterblijft.

Hierdoor worden er geen voedingstoffen afgevoerd maar blijven die in het bos, wordt stikstof opgenomen, wat uiteindelijk de vitaliteit en diversiteit van het ecosysteem versterkt. Na deze eenmalige grote ingreep is voor de toekomst het uitgangspunt dat achterstallig onderhoud wordt voorkomen en

dat de beheersmaatregelen veel geleidelijker zullen plaatsvinden, liefst zonder inzet van grote machines. Het streven is hierbij de afvoer van hout verder te verminderen.



De waterhuishouding

Een ander hekel punt en aanleiding tot veel discussie is de waterhuishouding in het bos. Ook hierbij staan natuur en recreatie op gespannen voet.

Vanwege de ondergrond van het bos is de bodem snel nat en ook weer snel droog. Sterk ontwateren van het bos zou voor de bezoekers in natte tijden misschien wenselijk zijn, maar heeft als nadeel dat het bos snel zou kunnen verdrogen en verzuren.

De afwatering moet daarom zo worden aangepakt dat er een balans is tussen voldoende vocht voor de natuur in het bos en voldoende begaanbaarheid van de wandelpaden. Het is wel duidelijk dat niet gegarandeerd kan worden dat alle paden het hele jaar met droge voeten beloopbaar zullen zijn. Dat is in andere bossen buiten het stedelijk gebied trouwens niet anders.

Vanuit de achterban is er wel een duidelijke wens dat er aandacht wordt besteed aan de begaanbaarheid en eventuele ophoging van de belangrijkste paden.



Er werd door meerdere deelnemers zorg uitgesproken over het verdwijnen van de bloemen- en soortenrijkdom uit het bos de afgelopen decennia. DHL gaf aan dat dat voornamelijk te maken heeft met de algemene, verslechterende milieumomstandigheden, vooral verdroging en de neerslag van stikstof. Beheerders lopen aan tegen de grenzen van wat mogelijk is om deze ontwikkeling te stoppen. Verdere vernatting van het bos zou helpen, maar dit moet worden afgewogen tegen wat nodig is voor recreatief gebruik. Er was bij de deelnemers veel animo voor een mogelijk pilotproject, waarbij sommige delen van het bos verder worden vernat, terwijl andere delen droger blijven en dus meer geschikt voor recreatie.

Al met al kunnen we terugkijken op een interessante ledenavond, waarop we kennis hebben kunnen maken met de visie van HDL op het beheer van ons bos. Uit de geanimeerde discussie bleek dat er vele meningen zijn over wat er wel en niet zou moeten worden gedaan, maar het beeld blijft achter van deskundige en betrokken beheerder. We danken Uko, Bertil en Jantinus voor de duidelijke presentatie en, net als alle deelnemers, voor de prettige en open discussie.

=====

secretariaat Vereniging Vrienden van het Asserbos: vriendenasserbos@ziggo.nl

website: vriendenasserbos.nl

Facebook: [Vereniging Vrienden van het Asserbos en Omgeving](https://www.facebook.com/VerenigingVriendenvanhetAsserbos)



KNNV afd.Assen

Secr. Bert Evers

IVN Assen

Secr. Herman Spoelstra

secretaris@ivnassen.nl

de redactie,
Ton van de Vis & Theo de Grijs

Kopij voor de volgende Nieuwsbrief vóór 22 mei 2022 sturen naar:

nieuwsbrief.ivn.knnv@gmail.com

Bosanemoon en holwortel bloeien op Dickninge

■ Zomereiken geplant op de rand van het Reestdal

DE WIJK Wanneer gaan wandelaars naar Dickninge bij De Wijk? In de afgelopen winter om te zien hoever de Reest naast het landgoed buiten haar oevers is getreden. Met laarzen aan lukte een wandeling over de modderige paden. Maar nu, in het voorjaar, staan de bermen bij het landgoed vol auto's, vooral op zondagen.

Iedereen wil de rijke bloei van bosanemoon en holwortel zien nu sneeuwklonk en crocus zijn uitgebloeid. Landgoed Dickninge staat bekend om zijn oude beuken, zomereiken en Amerikaanse eiken. In het bos hoor je de roep van de zwarte specht, het koeren van de holenduif en met een beetje geluk ontdek je een bosuil in een holte van een beuk. Voorbij de havezathe loop je over de es langs de rand van het Reestdal naar het tolhuis. Hop krult uit de grond en ooi-evaars foerageren in het beekdal. Maar ook hoor je hier het jodelen van de wulp.

Juist langs de es zijn door stormen, ziekte en ouderdom beeldbepalende oude eiken gesneuveld. Natuurbeschermingsvereniging IJhorst-Staphorst kwam ik actie. In het kader van Plan Boom en met hulp van Landschapsbeheer Drenthe, Natuur- en Milieufederatie

Drenthe en Stichting Het Drentse Landschap werden door vrijwilligers nieuwe zomereiken geplant naast de es. Helaas moesten zeer oude kastanjabomen worden gekapt wegens bloedingsziekte. De natuurvereniging ijvert ook voor het behoud van de stinzenflora. Daarover is constructief contact met de rentmeester van het landgoed. Zo werd de voormalige moestuin opnieuw ingezaaid met een bloemenmengsel. De natuurvereniging schakelt eveneens scholen in. Kinderen kunnen een middag op het landgoed aan het werk. Iedere maand is men bezig voor het behoud van het landgoed en in de toekomst worden meer zomereiken aangeplant.

Rijke bloei

Wanneer de bomen nog niet in blad staan, bloeit de bosanemoon massaal. Evenals alle soorten bo-



Tolhuis op Landgoed Dickninge. Foto's Hero Moorlag

terbloemen behoort de bosanemoon tot de ranonkelfamilie. Het is een typische plant van beukenbossen op keileem en dat vind je op Dickninge. Om het zeldzame anemoonbekerzwammetje te zien, moet je naar De Kleibosch bij Roderwolde. Maar dan de holwortel, een stinzenplant uit de papaverfamilie. De wortelknol is

hol, vandaar de naam. Holwortel bloeit roodpaars of wit. Het valt me de laatste jaren op dat de witbloeiende planten beginnen te overheersen. Bekijk eens een bloem van dichtbij. In de bloembuis zie je stamper en meeldraden. Let eens op de hommels die de plant bezoeken. Zo gauw een hommelt op een

bloemblad gaat zitten, buigen de meeldraden naar voren. Zo bestuift het insect de bloem. Maar ook mieren zie je, want elk zaad bezit een mierenbroodje. Mieren nemen een zaadje mee. Op deze manier verspreidt de plant zich. Van oorsprong komt holwortel uit Zuid- en Midden-Europa. Naast allerlei boomsoorten planten voormalige eigenaars van Drentse havezathen, Groningse borgen en Friese stinzen holwortel, bostulpen en hyacinten aan. Holwortel werd een typische stinzenplant. In de Middeleeuwen stond hier een benedictijner klooster. De refter is er nog en functioneert nu als vleermuisverblijf. In 1796 kocht Reint Hendrik de Vos van Steenwijk het landgoed, liet het huis afbreken en een nieuw Huize Dickninge bouwen. Zeer zeker heeft hij met zorg het bos onderhouden en genoten van de uitbundige bloei van anemoon, holwortel en de toen nog veel aanwezige Italiaanse aronskelk. ■

Hero Moorlag



Bloei van bosanemoon op Dickninge.



Holwortel langs de Reest.

De noodzaak van natuuronderwijs

'Hij heeft een regenworm de kop afgehaakt' 'Ja, maar dat deed ik niet expres.' 'Welles!' 'Nietes!' 'Weet je eigenlijk waar regenwormen goed voor zijn?', vraagt mijn collega. En dat is het begin van een lesje over regenwormen. We zijn bijna klaar met de werkochtend bij het IVN-Struunhuus als er nog een boom geplant moet worden en een van de jongens tijdens het graafwerk een regenworm raakt. 'Is het erg', wil mijn collega weten.

Ze zitten in het eerste jaar van het voortgezet onderwijs. Ze hebben nog nooit een boom geplant, zelfs nog nooit een gat gegraven om een boom te planten. Deze ochtend wordt het weer duidelijk. Er is over Natuur nog veel te zaaien om later te oogsten. Niet alleen zou ieder kind voor het tiende jaar een boom moeten planten, de lesjes over bodem, bijen, vlinders, bo-

men, ze zijn broodnodig. We prijzen ons bij IVN gelukkig dat we buiten onze 'eigen' groene activiteiten ook scholen kunnen helpen bij Natuuronderwijs. Dat er vanuit de IVN-beroepskrachten mooie lesprogramma's richting de scholen gaan, zowel in het basis als voortgezet onderwijs. Het is zo belangrijk. Niet alleen rekenen en taal, niet alleen de puntjes op de i maar ook leren over onze eigen leefomgeving en het belang van Natuur dichtbij.

Groene toekomst

Waar gaat het toch telkens mis. We weten het allemaal. Kinderen zitten te veel, komen bijna niet in het bos, kunnen geen hutten bouwen, mogen niet klimmen, achter elk bosje is het eng! Dat is wel heel zwartwit, maar geeft ook de tijdsgeest weer. Ik heb makkelijk

praten. Mijn geboortegrond was mijn ontdekhoek. Mijn mooiste momenten op school waren de Natuurlessen. Onderweg op de fiets van school naar huis, wat ontdekte ik veel. Ik had geen weet van teek, eikenprocessierups of andere plaagbeesten. Tegenwoordig zijn er bepaalde lesprogramma's over. Hoe ga je met plaagbeesten om. Maar is dat dan de samenhang in de Natuur te bekijken. Hoe we zelfs bij school de biodiversiteit kunnen verhogen, ook in de klaslokalen kan groen zoveel meer betekenen. Hoe goed is het als kinderen Natuurlessen krijgen die ze meenemen naar huis en waar zij samen met de ouders ook naar gaan kijken. Hoe belangrijk is het dat kinderen bo-



Grietje Loof geeft natuurles aan jonge kinderen. Hero Moorlag

men blijven planten voor een schonere lucht en een groenere toekomst. Bij IVN zien we ook in Hoogeveen de Noodzaak van Natuuronderwijs. Ik hoop van harte

dat gemeente en scholen dit ook zien. ■

Grietje Loof, IVN-afdeling Hoogeveen

Redding jeneverbesstruweel door volhardende werkgroep

■ **Ommetje Kraloo: kleurrijk wandelboekje met routekaart**

Met 4000 hectare is Nationaal Park Dwingelderveld het grootste natte heidegebied van West-Europa. Het is onderdeel van het Europees netwerk van beschermde natuurgebieden, door de Europese Unie aangewezen als Natura-2000 gebied. Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer beheren het nationaal park. Vooral aan de randen zijn jeneverbesstruwelen.

Fiets je vanaf de Kraloerweg het Commissaris Cramerpad op richting het Holtveen, dan zie je in het gedeelte vóór het veerooster links en rechts van het pad jeneverbesstruiken staan. Dat gedeelte is particulier bezit van mevrouw M. Moret. Om het jeneverbesstruweel in al haar schoonheid te redden en te zorgen voor broodnodige verjonging, is hier de afgelopen twaalf jaar gigantisch veel werk verzet. De jeneverbesstruik is een conifeer, evenals grove den en taxus. De struik is tweehuizig. Aan de vrouwelijke struiken groeien op bessen gelijkende kegelvruchten die na drie jaar zwart en rijp zijn. Voor het voortbestaan van deze oer-Drentse struik zijn twee voorwaarden van essentieel belang: licht en lucht. De jeneverbessen langs het Commissaris Cramerpad stonden grotendeels in de schaduw van eiken en dennen te kwi-

nen. Twaalf jaar geleden richtte Henk Mulder uit Havelte de Jeneverbesbrigade Kraloo op, onderdeel van het reeds bestaande provinciale Jeneverbesgilde. Hij vroeg mevrouw Moret om toestemming hier jeneverbesstruiken vrij te zetten. Stichting Landschapsbeheer Drenthe werd om advies en gereedschap gevraagd. De enthousiaste groep toog aan het werk en verwijderde struiken en bomen. Mevrouw Moret kwam regelmatig kijken, toonde zich tevreden en schonk de groep een motorzaag om ook dikke bomen bij jeneverbesstruiken weg te halen. De bestaande struiken kregen weer licht en lucht. De wind moet door het struweel kunnen waaien. Na enkele jaren kwamen de eerste zaailingen, piepkleine jonge jeneverbessen, in kaart gebracht door



Henk Mulder legt mevrouw Moret het beheer uit, 24 maart 2015. Foto: Hero Moorlag

Henk Mulder. Maar men wilde meer. De bessen kiemen in zand met weinig meststoffen. Men ging aan beide zijden van het pad plagen, licht bekalken en bessen inzaaien. Het succes bleek fenomenaal. Meer dan vijftig 'jonkies' kwamen op. Jonge jeneverbessen zijn kwetsbaar, omdat hun naalden nog zacht zijn. Voer voor schapen. Maar hier lopen geen schapen, dus ontstond er een nieuw struweel van struiken, tot genoegen van mevrouw Moret en Jan van Ginkel, een van de oprichters van het Jeneverbesgilde.

Wandeling door de historie

Als afronding van de werkzaamheden schreef Henk Mulder onlangs het bijzonder aardige boekje 'Ommetje Kraloo'. Mulder vertelt over de voorlaatste IJstijd, het ontstaan van het Dwingelderveld, de heide, de schapen en het potstelsysteem en uiteraard over het jeneverbesstruweel. In het boekje is een prachtige wandeling opgenomen van zeven kilometer. De duidelijke handgetekende routekaart op de middenpagina's is gemaakt door Siemen Dijkstra uit Dwingeloo. De route start op fietsknooppunt 08 bij



Jonge jeneverbesstruiken in het plangebied.

Eursinge en voert de wandelaar over de Ruiner Aa naar buurtschap Kraloo. Via het jeneverbesstruweel langs het Commissaris Cramerpad gaat de wandeling langs het Holtveen naar buurtschap Nuil en terug naar Eursinge. De geschiedenis van de buurtschappen vind je in het boekje, compleet met foto's en historische kaarten. Op de laatste pagina's staan weetjes over de jeneverbes en Waggel

Jan, een historische figuur die de bessen plukte voor apothekers en jeneverstokerijen. Wie houdt van kokkerellen, leze het recept voor Kraloer Kiepepap. Het boekje is te bestellen bij Henk Mulder, telefoon 06 51331619, maar ook verkrijgbaar in bezoekerscentrum Dwingelderveld, B&B's, horecabedrijven, recreatieparken en TIP's 'VVV's'. ■

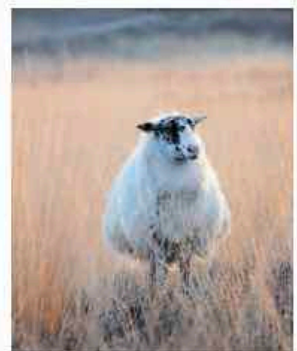
Hero Moorlag



Commissaris Cramerpad met links en rechts jeneverbesstruiken.

Afwisselende wandelroute Takkenhoogte-Meeuwenveen bij Zuidwolde

Het seizoen om te gaan wandelen en fietsen is weer aangebroken. Vandaar dit keer een wandeltip. De paarse paaltjesroute Takkenhoogte-Meeuwenveen van 4,5 ki-



Schoonebeker heideschaap bij het Meeuwenveen.

lometer heb ik onlangs zelf gelopen en is een echte aanrader. Op onze site www.eindjeomindren.nl hebben we overigens meer fiets- en wandelroutes staan om het Reestdal te leren kennen. Natuurgebied Takkenhoogte-Meeuwenveen ligt langs de Nieuwe Dijk, vier kilometer ten zuiden van Zuidwolde, op de noordflank van het Reestdal. Vanaf het moment van oplevering in 1997 is dit terrein, in beheer bij Het Drentse Landschap, uitgeroemd tot één van de mooiste natuurgebieden van Zuidwest-Drenthe. Landschappelijk sluit het aan op twee andere natuurgebieden, ook in het beheer van onze stichting zijn: De Wildenberg en Rabbinge langs de Reest. Tijdens de gemarkeerde wandelroute Takkenhoogte-Meeuwenveen kom je naast mooie natuur ook veel dieren tegen. Zo worden

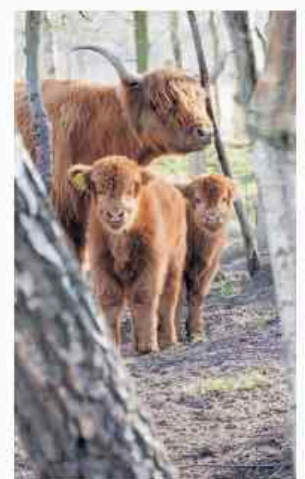
hier regelmatig bijzondere vogelsoorten gespot, grazen er Schotse Hooglanders en is er een gedeelte waar schapen het landschap nóg mooier maken. Aan de ene kant van de weg ligt het Meeuwenveen met Meeuwenplas. Aan de andere kant Takkenhoogte. De wandelroute is niet geschikt voor rolstoelen of kinderwagens. Honden zijn hier, mits aangelijnd, op het grootste gedeelte van de wandelroute toegestaan. Er is een klein stukje waar honden niet welkom zijn (waar schapen grazen), maar daar kun je een alternatief stukje van de route volgen.

Bijzondere wilde planten

In dit natuurgebied is een soortenrijke heidevegetatie te vinden. Niet alleen de moeraswolfsklauw, maar ook de zeldzame grote wolfsklauw groeit hier. Ook worden er toenemende aantallen

gevlekte orchissen gezien. Dwergviltkruid, moeraskartelblad, bleekgele droogbloem en twee soorten zonnedauw zijn andere bijzondere planten. Als je geluk hebt, lukt het misschien om vanaf de kijkheuvel de grauwe klauwier te spotten. Deze vogel broedt in lage struikjes langs de rand van begraasde natuurterreinen. Ze hebben de gewoonte om prooidieren te 'spietsen' op prikkeldraad, doornen van bramen of meidoorn om ze later op te eten. De naam 'klauwier' slaat op dat 'spietsen', dat ook door de klap-ekster wordt gedaan. Start vanaf de parkeerplaats, Nieuwe Dijk 26. Je kunt je auto hier gratis parkeren en vanaf de parkeerplaats direct beginnen met wandelen (en genieten). ■

Paulien Zomer, Stichting Het Drentse Landschap



Schotse Hooglanderkoe met kalveren. Foto: Paulien Zomer